

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра медіапродюсування та видавничої справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПОЛІГРАФІЯ

для студентів
спеціальності 061 Журналістика
рівня вищої освіти першого (бакалаврського)
освітньої програми 061.00.03 Видавнича справа та редагування

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Прогр. № <u>2222/23</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« » _____ 20 <u>23</u>	

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
аудиторні	42	
модульний контроль	8	
семестровий контроль	30	
самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – надання студентам: цілісного уявлення про друкарську справу; уміння орієнтуватися у реаліях сучасної поліграфічної галузі; розумітися на її структурі, технологіях, витратних матеріалах тощо.

Завдання дисципліни - розвивати *спеціальні компетентності*:

СК-01. Здатність застосовувати та оцінювати знання з галузі соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності:

- здатність до глибоких знань і розуміння процесів, що відбуваються у галузі соціальних комунікацій;

СК-03. Здатність створювати медіапродукт:

- знання основних поліграфічних процесів і вимог до поліграфічного виконання видання;

- здатність контролювати якість видавничого продукту.

Діяльність (робота) в центрі практичної підготовки

Тема: Додрукарська підготовка

1. Описати технологію проведення додрукарської підготовки у друкарні.
2. Проаналізувати вимоги друкарень до видавничих оригінал-макетів.

Тема: Способи друку

1. Описати технологію офсетного друку, яка застосовується в друкарні.
2. Проаналізувати переваги і недоліки способів друку.

Тема : Післядрукарські процеси.

1. Описати технологію проведення післядрукарських процесів з виготовлення книги у м'якій обкладинці на прикладі друкарні.

2. Проаналізувати основні критерії оцінки якості післядрукарських процесів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **результати навчання**:

РН-13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт, чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально комунікаційних наук;

РН-15. Створювати грамотний і якісний медіа продукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням способу виготовлення та каналу поширення чи платформи оприлюднення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Модульні	
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІГРАФІЇ						
Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу. Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі	10	2	2			6
Тема 2. Структура друкарні. Загальні принципи організації (стадії) виконання замовлення на виготовлення поліграфічної продукції	10	2	2	2		4
Модульна контрольна робота	2				2	
Разом	22	4	4	2	2	10
Змістовий модуль 2 ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА ТА ДРУК						
Тема 3. Додрукарська підготовка	12	2	4			6
Тема 4. Способи друку	16	4	4	2		6
Модульна контрольна робота	2				2	
Разом	30	6	8	2	2	12
Змістовий модуль 3 ПІСЛЯДРУКАРСЬКІ ПРОЦЕСИ. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ						
Тема 5. Післядрукарські процеси	12	2	2	2		6
Тема 6. Витратні матеріали	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2				2	
Разом	24	4	4	2	2	12
Змістовий модуль 4 СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ						
Тема 7. Структура собівартості поліграфічного відтворення видавничої продукції	12	2	2	2		6
Модульна контрольна робота	2				2	
Разом	14	2	2	2	2	6
Екзамен	30					
Усього	120	16	18	8	8/30	40

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІГРАФІЇ

Тема 1. Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі (2 год.)

Предмет, завдання і значення курсу. Поняття про поліграфію. Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі.

Семінарське заняття 1. Основні поняття і термінологія у видавничо-поліграфічній справі. Сучасна поліграфія. (2 год.)

Тема 2. Структура друкарні. Загальні принципи організації (стадії) виконання замовлення на виготовлення поліграфічної продукції (2 год.)

Різновиди друкарень. Основні етапи поліграфічного виконання видавничого продукту. Виробнича, організаційна та загальна структури друкарні. Основні етапи роботи видавця з поліграфічним підприємством. Вимоги друкарні щодо підготовки видавничого оригінал-макету.

Семінарське заняття 2. Види друкарень. Проходження замовлення у друкарні (2 год.).

Практичне заняття 1. Структури друкарні (2 год.).

Змістовий модуль 2. ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА ТА ДРУК

Тема 3. Додрукарська підготовка (2 год.)

Складові додрукарської підготовки. Монтаж спусків смуг та перевірка правильності його виконання. Види кольоропроби. Сигнальний примірник та «чисті аркуші». Основні характеристики кольору. Колірні системи: RGB, CMYK, Pantone. Кольороподіл. Растрування. Формні процеси: фотоформа, друкарська форма. Технології виготовлення друкарських форм.

Семінарське заняття 3. Основні етапи додрукарської підготовки видання. (4 год.)

Тема 4. Способи друку (4 год.)

Способи друку: загальні принципи побудови. Структура та класифікація друкарських машин. Високий друк: історія розвитку, основні способи та їх характеристики. Глибокий друк: історія розвитку, основні способи, їхні характеристики та виробниче устаткування. Офсетний друк: історія розвитку, основні способи, їхні характеристики та виробниче устаткування. Цифровий друк: історія розвитку, основні способи, їхні характеристики та виробниче устаткування. Спеціальні способи друку.

Семінарське заняття 4. Способи друку (4 год.).

Практичне заняття 2. Основні одиниці вимірювання поліграфічної продукції. (2 год.)

Змістовий модуль 3.

ПІСЛЯДРУКАРСЬКІ ПРОЦЕСИ. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ

Тема 5. Післядрукарські процеси (2 год.)

Післядрукарські процеси: зміст та загальна технологічна характеристика. Палітурно-брошурувальні процеси: зіштовхування, обрізання та розрізання відбитків, фальцювання, пресування зошитів, комплектування блоків, технологія обробки книжкових блоків, скріплення дротом, нитками або способом безшвейного клейового скріплення, вставка блока у палітурку, пресування, штрихування та сушка книг. Види обкладинок, палітурок та форзаців. Оздоблювальні процеси: лакування, Висікання, бронзування, припресовка плівки, тиснення, зерніння тощо. Пакування продукції.

Семінарське заняття 5. Післядрукарські процеси (2 год.).

Практичне заняття 3. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення видавничої продукції (2 год.).

Тема 6. Витратні поліграфічні матеріали (2 год.)

Класифікація витратних матеріалів. Основні витратні матеріали: матеріали, що задруковуються (папір, картон тощо); фарби; палітурні матеріали. Допоміжні поліграфічні матеріали: фототехнічні плівки, друкарські форми, офсетне полотно, піддекельні матеріали, зволожуючі розчини, противідмарювальні плівки, матеріали для фарбових валиків, різноманітні хімікати, змашувальні матеріали тощо.

Семінарське заняття 6. Вибір витратних матеріалів (2 год.).

Змістовий модуль 4.

СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ

Тема 7. Структура собівартості поліграфічного відтворення видавничої продукції (2 год.)

Поняття собівартості. Структура собівартості: витрати на основні матеріали, витрати на допоміжні матеріали, витрати на поліграфічне виконання, загальновиробничі витрати, втрати через брак, комерційні витрати (маркетингові витрати). Витрати: умовно-постійні і умовно-змінні, прямі і непрямі, прості і складні. Оптимізація витрат. Методика обрахунку паперу на виконання поліграфічного замовлення.

Семінарське заняття 7. Структура собівартості поліграфічного виготовлення видавничої продукції (2 год.).

Практичне заняття 4. Методика обрахунку основних матеріалів на виконання поліграфічного замовлення (2 год.).

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4	2	2	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40	2	20	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдання з самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			70		93		70		53
Максимальна кількість балів		286							
Екзамен		40							
Розрахунок коефіцієнта		Розрахунок: $286:60=4,77$ Студент набрав: 267 балів Екзамен склав на 30 балів Оцінка: $267/4,77 +30= 86$ балів В							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІГРАФІЇ

Тема 1. Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі.

Завдання 1. Напишіть невелике реферативне дослідження (обсягом 3–5 сторінок) на тему: «Поліграфія у _____». Країну оберіть самостійно – 6 год.

Тема 2. Структура друкарні. Загальні принципи організації (стадії) виконання замовлення на виготовлення поліграфічної продукції.

Завдання 2. Створіть і намалюйте загальну структуру друкарні з визначенням функціональних обов'язків працівників (індивідуальне завдання, 10–30 працюючих) – 4 год.

Змістовий модуль 2. ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА ТА ДРУК

Тема 3. Додрукарська підготовка.

Завдання 3. Напишіть огляд про переваги та недоліки технологій виготовлення друкарських форм: CtP і CtF (таблична форма) – 6 год.

Тема 4. Способи друку.

Завдання 4. Створіть порівняльну таблицю переваг і недоліків основних способів друку: глибокого, високого, офсетного, цифрового – 6 год.

Змістовий модуль 3. ПІСЛЯДРУКАРСЬКІ ПРОЦЕСИ. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ

Тема 5. Післядрукарські процеси.

Завдання 5. Намалюйте блок-схеми виготовлення книги у твердій палітурці та м'якій обкладинці – 6 год.

Тема 6. Витратні поліграфічні матеріали.

Завдання 6. Виготовити власноруч книгу (блокнот, записник, брошуру) – 6 год.

Змістовий модуль 4. СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ

Тема 7. Структура собівартості поліграфічного відтворення видавничої продукції.

Завдання 7. Обрахуйте необхідну кількість паперу на виконання блока видання та обкладинки (індивідуальне завдання) – 6 год.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється за такими *критеріями*:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється самостійно кожним студентом в електронному вигляді і прикріплюється до електронного курсу або здаються в роздрукованому вигляді. Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем робочій програмі. *Форми* модульного контролю – проведення модульних робіт, що передбачають вирішення творчих завдань, ситуативних задач, самостійне створення документів тощо. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 3, виконання кожної роботи є обов'язковою.

Модульна контрольна робота № 1.

Тематичні питання до тесту. 1. Що таке поліграфія? 2. Назвіть складові видавничої діяльності. 3. Видавнича продукція за формою та за матеріальною конструкцією видання. 4. Види видань за обсягом. 5. Основний зміст науково-технічної революції у поліграфії кінця ХХ ст. 6. Сучасні проблеми поліграфічної галузі. 7. Назвіть основні способи друку. 8. Темпи і перспективи розвитку способів друку. 9. Суб'єкти господарювання у поліграфічній галузі. 10. Охарактеризуйте матеріально-технічну базу галузі. 11. Регіональний розподіл поліграфічних підприємств. 12. Приватизація в поліграфічній галузі. 13. Сучасні проблеми поліграфічної галузі. 14. Проблеми державних поліграфічних підприємств. 15. Обсяг світового випуску книжкової продукції та тенденції розвитку. 16. Показники поліграфічної діяльності провідних країн світу. 17. Лідери світового книговидавництва. 18. Назвіть чотири головні інструменти державної книжкової політики в умовах демократії та ринку. 19. Наведіть приклади державної підтримки галузі у провідних

країнах світу. 20. Класифікація друкарень. 21. Поліграфічні процеси. 22. Виробнича, загальна та організаційна структури друкарень. 23. Етапи роботи видавництва і друкарні. 24. Вимоги друкарні до видавничих оригінал-макетів. 25. Основні виробничі підрозділи друкарні. 26. Професії у друкарні. 27. Основні етапи проходження замовлення в друкарні.

Модульна контрольна робота № 2.

Тематичні питання до тесту. 1. Додрукарські процеси. 2. Комп'ютерні технології в додрукарських процесах. 3. Сигнатура і норма. 4. Системи кольоропередачі: RGB, CMYK, PANTONE. 5. Види кольоропроби. 6. Кольороподіл. 7. Макетування: зміст та технології. 8. Сигнальний примірник, «чисті аркуші». 9. Формні процеси технології високого друку. 10. Формні процеси технології глибокого друку. 11. Формні процеси технології офсетного друку. 12. Поняття про технології «Computer-to-film» (CTF). 13. Поняття про технологію «Computer-to-plate» (CTP). 14. Поняття про технологію «Computer-to-press» (CTPress). 15. Темпи і перспективи розвитку способів друку. 16. Що таке друкуючі та пробільні елементи за різних способів друку? 17. Дайте визначення поняттю «високий спосіб друку». 18. Назвіть переваги і недоліки високого друку. 19. Перелічіть види машин для високого друку. 20. Дайте визначення поняттю «офсетний спосіб друку». 21. Яку структуру має друкарська форма офсетного друку? 22. Назвіть переваги і недоліки офсетного друку. 23. Дайте визначення поняттю «друк високий офсетний». 24. Дайте визначення поняттю «глибокий спосіб друку». 25. Яку структуру має друкарська форма глибокого друку? 26. Назвіть переваги і недоліки глибокого друку. 27. Дайте визначення поняттю «трафаретний друк». 28. У чому полягають переваги трафаретного друку? 29. Дайте визначення поняттю «різографія». 30. У чому полягає принцип тампонного друку? 31. У чому полягає принцип орловського друку? 32. Цифровий спосіб друку. 33. Прямий і непрямий друк. 34. Основні риси технологічного процесу друкування. 35. Типи друкарських машин.

Модульна контрольна робота № 3.

1. Брошуровально-палітурні процеси. 2. Розкрийте поняття «фальцювання». Перерахуйте види фальцювання. 3. Технологічна схема виготовлення видань в обкладинках. 4. Технологічна схема виготовлення видань в твердих палітурках. 5. Перерахуйте види комплектування книжкового блока. 6. Штрихування і пакування видань. 7. Що таке бігування та пресування? 8. Поліграфічні прийоми оздоблення друкованої продукції. 9. Лакування і типи лаків. 10. Припресування плівки. 11. Тиснення (блінтове; конгревне; фольгою). 12. Фігурна висічка; аплікація. 13. Оздоблення окремих конструктивних елементів книги. 14. Палітурні матеріали

для оздоблення друкованої продукції. 15. Витратні поліграфічні матеріали. 16. Виробництво паперу. 16. Найбільш вживані види паперу. 18. Властивості та умови зберігання паперу. 19. Крейдований папір: рекомендації щодо практичного використання. 20. Офсетний папір: рекомендації щодо практичного використання. 21. Пакувальні матеріали. 22. Матеріали для цифрового друку. 23. Поліграфічні фарби для різних способів друку. 24. Фототехнічні матеріали. 25. Друкарські форми.

Модульна контрольна робота № 4.

Тематичні питання до тесту. 1. Витрати на матеріали. 2. Витрати на поліграфічне виконання замовлення. 3. Загальновиробничі витрати. 4. Комерційні витрати. 5. Витрати на брак. 6. Складові собівартості друку. 7. Прямі і непрямі витрати, умовно-постійні і умовно-змінні витрати. 8. Методика обрахунку кількості паперу на виконання поліграфічного замовлення. 9. Оптимізація витрат в поліграфії. Приклади практичних завдань: Завдання 1. Визначте обсяг книги в друкарських, паперових і приведених аркушах, якщо книга містить 288 стор., формат 84x108/32. Завдання 2. Розрахуйте обсяг видання у фізичних друкованих аркушах, якщо: формат видання 70x100/16; авторський текст – 267 стор.; видавнича інформація – 3 стор.; титул – 1 стор.; оборот титулу – 1 стор.; зміст – 1 стор.; вихідні відомості – 1 стор.; шмуцтитул – 4, ілюстрації – 5 стор.; реклама – 2 стор.; схеми, графіки – 3 стор.. Завдання 3. Розрахуйте потребу в папері на блок видання і витрати на придбання, якщо: обсяг видання – 25 умов. друк. арк.; формат видання 84x108/32; наклад – 5 000 прим.; маса 1 кв. м – 80 гр.; технологічні потреби складають 20 %; ціна паперу – 20 000 грн. за 1 тонну. Завдання 4. Розрахуйте потребу в папері на блок видання (в аркушах), якщо: обсяг видання – 384 стор.; формат видання 60x84/16; наклад – 10 000 прим.; друк у 2 фарби; норми відходів паперу на технологічні потреби: – на пробу по 5 аркушів на кожну друкарську форму; – на приладнання по 20 аркушів на кожну друкарську форму; – на друк 1,5 %; – на палітурно–брошурувальні роботи 0,7 %.

Критерії оцінювання:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

5) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. За правильну відповідь додається один бал. Максимальна кількість балів – 25. Правильних відповідей може бути декілька. Хоча б одна неправильна відповідь дає 0 балів за питання. Наприклад. Маємо 6 відповідей, з них 4 правильні. Оцінювання: обрано 4 правильних відповіді і жодної неправильної – 1 бал; обрано 3 правильних відповіді і жодної неправильної – 0,75 бала; обрано 2 правильних відповіді і жодної неправильної – 0,5 бала; обрано 1 правильну відповідь і жодної неправильної – 0,25 бала; обрано 4 правильних відповіді і одна неправильна – 0 балів тощо.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Семестровий контроль включає бали за відвідування лекцій, поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт. Семестровий контроль знань студентів проводиться у формі екзамену і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи.

Екзаменаційна робота складається з 2-х завдань.

Студентам пропонується виконати тестові завдання закритого типу (40 завдань – один бал за одне питання):

1. Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді: за кожне – 1 бал, всього – 20 балів.

2. Тестові завдання з вибором двох і більше правильних відповідей: за кожне – максимально 1 бал, всього – 20 балів.

Всього: 40 балів.

6.5. Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

1. Що таке поліграфія?
2. Законодавча база України щодо поліграфічної галузі.
3. Стан та основні тенденції розвитку поліграфічної галузі в Україні.
4. Світові тенденції розвитку поліграфії.
5. Історія розвитку та основні види друку.
6. Тенденції і прогнози світового друку.
7. Різновиди друкарень. Дайте характеристику газетній друкарні.
8. Різновиди друкарень. Дайте характеристику книжковій друкарні.
9. Різновиди друкарень. Дайте характеристику журнальній друкарні.

10. Видавництво і поліграфічне підприємство: визначення функцій.
11. Основні принципи класифікації поліграфічних підприємств.
12. Видавнича продукція за формою та матеріальною конструкцією.
13. Основні етапи проходження замовлення у друкарні.
14. Вимоги поліграфічних підприємств до видавничих оригінал-макетів.
15. Виробнича структура друкарні.
16. Загальна структура друкарні.
17. Організаційна структура друкарні.
18. Охарактеризуйте матеріально-технічну базу галузі.
19. Професії у друкарні: минуле і сучасне.
20. Додрукарські процеси.
21. Комп'ютерні технології в додрукарських процесах.
22. Сигнатура і норма.
23. Системи кольоропередачі: RGB, CMYK, PANTONE.
24. Види кольоропроби.
25. Кольороподіл.
26. Монтаж спуску полос: зміст та технології.
27. Сигнальний примірник, «чисті аркуші».
28. Формні процеси технології високого друку.
29. Формні процеси технології глибокого друку.
30. Формні процеси технології офсетного друку.
31. Поняття про технологію «Computer-to-film» (CTF).
32. Поняття про технологію «Computer-to-plate» (CTP).
33. Поняття про технологію «Computer-to-press» (CTPress).
34. Основні способи друку.
35. Темпи і перспективи розвитку способів друку.
36. Що таке друкуючі та пробільні елементи за різних способів друку?
37. Дайте визначення поняттю «високий спосіб друку».
38. Назвіть переваги і недоліки високого друку.
39. Перелічіть види машин для високого друку.
40. Дайте визначення поняттю «офсетний спосіб друку».
41. Яку структуру має друкарська форма офсетного друку?
42. Назвіть переваги і недоліки офсетного друку.
43. Дайте визначення поняттю «друк високий офсетний».
44. Дайте визначення поняттю «глибокий спосіб друку».
45. Яку структуру має друкарська форма глибокого друку?
46. Назвіть переваги і недоліки глибокого друку.

47. Дайте визначення поняттю «трафаретний друк».
48. У чому полягають переваги трафаретного друку?
49. Дайте визначення поняттю «різографія».
50. У чому полягає принцип тампонного друку?
51. У чому полягає принцип орловського друку?
52. Цифровий спосіб друку.
53. Прямий і непрямий друк.
54. Основні риси технологічного процесу друкування.
55. Типи друкарських машин.
56. Брошуровально-палітурні процеси.
57. Розкрийте поняття «фальцювання». Перерахуйте види фальцювання.
58. Технологічна схема виготовлення видань в обкладинках.
59. Технологічна схема виготовлення видань в твердих палітурках.
60. Перерахуйте види комплектування книжкового блока.
61. Штрихування і пакування видань.
62. Що таке бігування та пресування?
63. Основні поліграфічні матеріали.
64. Палітурні матеріали.
65. Поліграфічні прийоми оздоблення друкованої продукції.
66. Лакування і типи лаків.
67. Припресування плівки.
68. Тиснення (блінтове; конгревне; фольгою).
69. Фігурна висічка; аплікація.
70. Оздоблення окремих конструктивних елементів книги.
71. Палітурні матеріали для оздоблення друкованої продукції.
72. Витратні поліграфічні матеріали.
73. Виробництво паперу.
74. Найбільш вживані види паперу.
75. Властивості та умови зберігання паперу.
76. Крейдований папір: рекомендації щодо практичного використання.
77. Складові собівартості друку.
78. Прямі і непрямі витрати, умовно-постійні і умовно-змінні витрати.
79. Методика обрахунку кількості матеріалів на виконання поліграфічного замовлення.
80. Оптимізація витрат в поліграфії.

Приклади практичних завдань:

Завдання 1. Визначте обсяг книги в друкарських, паперових і приведених аркушах, якщо книга містить 288 стор., формат 84x108/32.

Завдання 2. Розрахуйте обсяг видання у фізичних друкованих аркушах, якщо:

- формат видання 70x100/16;
- авторський текст – 267 стор.;
- видавнича інформація – 3 стор.;
- титул – 1 стор.;
- оборот титулу – 1 стор.;
- зміст – 1 стор.;
- вихідні відомості – 1 стор.;
- шмуцтитул – 4;
- ілюстрації – 5 стор.;
- реклама – 2 стор.;
- схеми, графіки – 3 стор.

Завдання 3. Розрахуйте потребу в папері на блок видання і витрати на придбання, якщо:

- обсяг видання – 25 умов. друк. арк.;
- формат видання 84x108/32;
- наклад – 5 000 прим.;
- маса 1 кв. м – 80 гр.;
- технологічні потреби складають 20 %;
- ціна паперу – 20 000 грн за 1 тону.

Завдання 4. Розрахуйте потребу в папері на блок видання (в аркушах), якщо:

- обсяг видання – 384 стор.;
- формат видання 60x84/16;
- наклад – 5 000 прим.;
- друк у 4 фарби;
- норми відходів паперу на технологічні потреби:
 - на пробу по 7 аркушів на кожен друкарську форму;
 - на приладнання по 25 аркушів на кожен друкарську форму;
 - на друк 1,4 % від накладу;
 - на палітурно–брошурувальні роботи 0,8 % від накладу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100–90
Дуже добре	82–89
Добре	75–81
Задовільно	69–74
Достатньо	60–68
Незадовільно	0–59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІГРАФІЯ»:

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінари – 18 год., практичні заняття – 8 год., самостійна робота – 40 год., МКР – 8 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV		
Назва модуля	ОСНОВИ ПОЛІГРАФІЇ		ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА ТА ДРУК			ПІСЛЯДРУКАРСЬКІ ПРОЦЕСИ. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ			СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ		
Кількість балів за модуль	70 балів		93 бал			70 балів			58 балів		
Лекції	відвідування – 2 бали		відвідування – 3 бали			відвідування – 2 бали			відвідування – 1 бал		
Теми лекцій	Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі – 1 б.	Структура друкарні. Загальні принципи організації (стадії) виконання замовлення на виготовлення поліграфічної продукції – 1 б.	Додрукарська підготовка – 1 б.	Способи друку – 2 б.	Післядрукарські процеси – 1 б.	Витратні поліграфічні матеріали – 1 б.	Структура собівартості поліграфічного відтворення видавничої продукції – 1 б.				
Теми семінарів	Основні поняття і термінологія у видавничо-поліграфічній справі. Сучасна поліграфія – 1+10 б.	Види друкарень. Проходження замовлення у друкарні – 1+10 б.	Основні етапи додрукарської підготовки видання – 2+20 б.	Способи друку – 2+20 б.	Післядрукарські процеси – 1+10 б.	Вибір витратних матеріалів – 1+10 б.	Структура собівартості поліграфічного виготовлення видавничої продукції – 1+10 б.				
Теми практичних занять		Структура друкарні – 1+10 б.		Основні одиниці вимірювання поліграфічної продукції – 1+10 б.	Складання модульної схеми технології після друкарських процесів виготовлення видавничої продукції – 1+10 б.		Методика обрахунку основних матеріалів на виконання поліграфічного замовлення – 1+10 б.				
Самостійна робота	5x2=10 б.		5x2=10 б.			5x2=10 б.			5x1=5 б.		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.		Модульна контрольна робота 2 – 25 б.			Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			Модульна контрольна робота 4 – 25 б.		
Підсумковий контроль			Екзамен 40 балів								

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.06.2020).

2. Господарський кодекс України : Закон від 6.01.2003 № 436-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 08.02.2020).

3. Податковий кодекс України : Закон від 2.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.02.2020).

4. Цивільний кодекс України : Закон від 6.01.2003 № 435-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15> (дата звернення: 08.02.2020).

5. Закон України «Про видавничу справу» від 05. 06. 1997 № 318/97-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.02.2020).

6. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення: 08.02.2020).

7. ДСТУ 3017—95 Видання. Основні види. Терміни та визначення / Держстандарт України. URL : https://ntb.pstu.edu/images/N-rabotniku/DSTU_3017_95.pdf (дата звернення: 08.05.2020).

8. ДСТУ 3003:2006. Технологія поліграфічних процесів. Терміни та визначення понять. / Держстандарт України. URL : <http://archive.chytomo.com/standards/dstu-30032006-tekhnologhiya-polihrafichnykh-protsesiv-terminy-ta-vyznachennya-ponyat> (дата звернення: 08.05.2020).

9. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять / Держстандарт України. URL : lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf (дата звернення: 08.05.2020).

10. ДСТУ 4489:2005. Видання книжкові та журнальні. Вимоги до форматів / Держстандарт України. URL : <http://archive.chytomo.com/standards/vidannya-knizhkovy-ta-zhurnalni-vimogi-do-formativ-dstu-44892005> (дата звернення: 08.05.2020).

Базова

11. Шпак В. Поліграфія: книга редактора : навч. посіб. К.: ДП «Експрес-об'ява», 2017. 336 с.

12. Шпак В. І. Видавничий бізнес: книга редактора : навч. посіб. К. : ДП «Експрес-об'ява». 2022. 2-ге вид. доп. і перероб. 292 с.

13. Словник поліграфічних термінів: книга редактора / укл. В. І. Шпак. К. : ДП «Експрес-об'ява», 2018. 144 с.

Додаткова

14. Афонін О., Сенченко М. Українська книга в контексті світового книговидання. К.: Кн. палата України, 2009. 277 с.
15. Базилюк В. Дослідження напрямків трансформації видавничо-поліграфічної галузі в умовах ринкових перетворень в Україні // *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. Т. 3, № 4. С. 221–224.
16. Брошурувально-палітурне устаткування : підруч. / Ю. Хведчин. Львів : ТеРус. 1999 . Ч. 1 : Брошурувальне устаткування. [Б. м.] : [б.в.], 1999. 334 с.
17. Васильков В. Г. Організація виробництва. К. : КНЕУ, 2003. 542 с.
18. Водолазька С. Друк на «вимогу»: інноваційний мотиватор трансформації видавничої галузі // *Вісник Книжкової палати*. 2014, № 3. С. 6–9.
19. Гавенко С., Кулік Л., Мартинюк М. Конструкція книги. Львів : Фенікс, 1999. 134 с.
20. Гетьман О. О., Шаповал В.М. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
21. Глушкова Т. Класифікація паперу для друку / *Товари і ринки*. 2011, № 1.
22. Гриньова В. М., Салун М. М. Організація виробництва: підруч. К. : Знання, 2009. 582 с.
23. Друкарське устаткування : підруч. / Я. І. Чехман, В. Т. Сенкус, В. П. Дідич, В. О. Босак. Львів : Укр. акад. друкарства, 2005. 468 с.
24. Дурняк Б. Поліграфія і видавнича справа : наук.-техн. зб. / ред.: Б. В. Дурняк. Львів : Укр. акад. друкарства, 2006. Вип. 2(44). 150 с.
25. Економіка та організація виробництва: підруч. / за ред. В. Г. Герасимчука, А. Е. Розенплентера. К. : Знання, 2007. 678 с.
26. Запаско Я., Мацюк О., Стасенко В. Початки українського друкарства. Львів : 2000. 222 с.
27. Йордан Г. Основи поліграфії : навч. посіб. / за ред. С. Гавенко. Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. 176 с.
28. Лотошинська Н. Д., Івахів О. В. Теорія кольору та кольороутворення : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. 204 с.
29. Мельников О. В. Технологія плоского офсетного друку: підруч. 2-е вид., випр. Львів : Укр. акад. друкарства, 2007. 388 с.
30. Офсетний друк: У 2 кн. Кн. 2: Друкарські машини, оздоблювальне та допоміжне обладнання / С. М. Ярема, В. А. Карплюк, С. І. Мельнічук, Р. С. Прокопчук. К.: ХаГар, 2002. 507 с.
31. Печенюк Т. Кольорознавство: підруч. К. : Грані-Т, 2010. 192 с.
32. Сеньківський В. М., Естріна М. В., Мельников О.В. Ієрархія факторів процесу виготовлення друкарських форм. URL : <http://pvs.uad.lviv.ua/static/media/2-54/25.pdf> (дата звернення: 29. 08.20).
33. Технологія формних процесів : навч. посіб. / І. Г. Гринда, С. О. Лемик, П. Л. Пашуля, Л. С. Предко та ін.; за заг. ред. П. Л. Пашулі. Львів : Афіша, 2002.

34. Тимошик М. Витрати на підготовку й видання друкованої продукції // Друкарство. 2003. №2. С. 42–45.

35. Шпак В.І. Видавничий бізнес в умовах української державності : моног. К. : ДП «Експрес-об'ява», 2015. 392 с.

36. Шпак В. Розвиток видавничої справи України в 1990–2010 рр. : моног. К. : ВПК «Експрес-поліграф», 2011. 232 с.

37. Шпак В.І. Розвиток поліграфічної галузі незалежної України // Сучасний мас-медійний простір: реалії і перспективи розвитку : матеріали всеукр. наук.-прак. конф. (15–16 травня 2014 р., Вінниця). Вінниця : Видавництво-друкарня «Діло», 2014. 312 с. С. 299–305.

38. Шпак В.І. Становлення та розвиток поліграфічного бізнесу незалежної України. // Вісник Книжкової палати. 2013. № 11(208). С. 3–5.

39. Шпак В.І. Техніко-технологічні зміни видавничої галузі початку 90-х років ХХ століття. // Наукові записки. Серія: Історичні науки. Випуск 19. Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. 272 с. С.260–265.

40. Шпак В.І. Управління сучасним видавництвом : навч. посіб. К. : ДП «Експрес-об'ява», 2019. 368 с.

41. Ярема С.М. Видавничі поліграфічні технології та обладнання : навч. посіб. К. : Ун-т "Україна", 2003. 320 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://comin.kmu.gov.ua	Державний комітет телебачення і радіомовлення України.
2	http://www.irbis-nbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : електронні інформаційні ресурси НБУВ
3	http:// http://www.nplu.org	Національна бібліотека України імені Я. Мудрого
4	http://library.kubg.edu.ua .	Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка
5	http://www.ukrstat.gov.ua	Державна служба статистики України
6	http://www.ukrbook.net	Книжкова палата України
7	http://drukarstvo.com	Поліграфічний портал
8	www.zakon.rada.gov.ua	Портал Верховної Ради України
11	http://upba.org.ua/index.php/uk	Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІГРАФІЇ

Семінарське заняття 1. Основні поняття і термінологія у видавничо-поліграфічній справі (2 год.)

1. Поняття про поліграфію.
2. Видавництво і поліграфічне підприємство: визначення функцій.
3. Основні принципи класифікації поліграфічних підприємств.
4. Термінологія у видавничо-поліграфічній справі (*наклад, запуск, примірник, фарбовість видання, ілюстративність видання, кольороподілене зображення, кольоропроба, тріадні кольори, каптал, головка блока, фальц, грибовидний корінець, округлений корінець, прямий корінець, корінець блока, стрижень, паспарту, приклейка, вклейка, вкладка, накидка, складний зошит, зошит (паперового блока), футляр, манжет книги, суперобкладинка, кишеня, фальчик, форзац, складений форзац, простий форзац, біг, кант, підстава, картонна боковина, складена палітурка, суцільнокрита палітурка, суцільна палітурка, складена обкладинка, проста обкладинка, лакування, ламінування, безшвейне скріплення*)
5. Аналіз класифікації поліграфічної продукції залежно від призначення, матеріальної конструкції і характеру інформації.

Питання для дискусії:

Стан та основні тенденції розвитку поліграфії, як складової видавничої справи в Україні і світі.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 1–10, 14, 15, 18, 24, 26, 35–41.

Семінарське заняття 2. Види друкарень. Проходження замовлення у друкарні (2 год.).

1. Різновиди друкарень.
2. Основні етапи роботи видавця з поліграфічним підприємством.
3. Професії у друкарні: минуле і сучасне.
4. Основні виробничі підрозділи друкарні.
5. Вимоги друкарні щодо підготовки видавничого оригінал-макету.

Питання для дискусії:

Професії у друкарні: минуле і сучасне.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 17, 20, 25, 26, 27, 35, 41.

Практичне заняття 1. Структура друкарні (2 год.)

1. Побудова виробничої, організаційної та загальної структур друкарні.
2. Створення блок-схеми проходження замовлення у друкарні.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 17, 20, 25, 26, 27, 35, 40, 41.

Змістовий модуль 2.

ДОДРУКАРСЬКА ПІДГОТОВКА ТА ДРУК

Семінарське заняття 3. Основні етапи до друкарської підготовки видання. (4 год.)

1. Складові додрукарської підготовки.
2. Варіативність кольоропроби: плюси і мінуси.
3. Основні системи кольоропередачі: RGB, CMYK, PANTONE.
4. Зміст поняття кольороподіл.
5. Технології монтажу.
6. Системи контролю якості видавничого оригінал-макету та монтажу: сигнальний примірник, «чисті аркуші».
7. Формні процеси: виготовлення друкарських форм за технологією CtP, CtF, CtPrint.

Питання для дискусії:

Переваги та недоліки технологій: CtP і CtF.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 19, 24, 27, 28, 31, 32, 33, 35.

Семінарське заняття 4. Способи друку (4 год.).

1. Характеристика та відмінності основних способів друку.
2. Основні принципи побудови офсетного способу друку.
3. Види та принципи цифрового друку.
4. Спеціальні способи друку.

Питання для дискусії:

Переваги та недоліки основних способів друку: глибокого, високого, офсетного, цифрового.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 18, 23, 24, 27, 28, 30, 35, 41.

Практичне заняття 2. Основні одиниці вимірювання поліграфічної продукції. (2 год.)

1. Система вимірів у поліграфії.
2. Формат. Споживчі формати паперу.
3. Формат видання. Визначення формату видання до і після обрізу.

4. Паперовий аркуш, друкарський і приведений (умовний) аркуші, коефіцієнти переводу друкарських аркушів.

5. Аркушепрогін, фарбовідбиток і зошит.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 18, 23, 24, 27, 28, 30, 35, 41.

Змістовий модуль 3. ПІСЛЯДРУКАРСЬКІ ПРОЦЕСИ. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ

Семінарське заняття 5. Післядрукарські процеси (2 год.).

1. Зміст та загальна технологічна характеристика післядрукарських процесів.
2. Палітурно-брошурувальні процеси.
3. Види обкладинок, палітурок та форзаців.
4. Оздоблювальні процеси.
5. Пакування продукції.

Питання для дискусії:

Спільне та відмінності у технологіях виготовлення книги у твердій палітурці та м'якій обкладинці.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 16, 24, 35, 40, 41.

Семінарське заняття 6. Вибір витратних матеріалів (2 год.).

1. Основні матеріали: матеріали, що задруковуються (папір, картон тощо), фарби, палітурні матеріали.
2. Допоміжні матеріали: фототехнічні матеріали, друкарські форми, клей, лаки, ламінуюча плівка, фарбові валики, декільні гумові полотна, різноманітні хімікати, зволожувальні розчини, мастильні та змивальні матеріали тощо.
3. Вимоги до якості надрукованого тексту та ілюстрацій.
4. Вимоги до якості блока та палітурок.
5. Вимоги до якості пакування.

Питання для дискусії:

Контроль якості поліграфічної продукції.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 20, 21, 24, 27, 32, 34, 35, 41.

Практичне заняття 3. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення видавничої продукції (2 год.).

1. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення аркушевої продукції.

2. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення журнальної продукції.

3. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення книг у м'якій обкладинці.

4. Складання модульної схеми технології післядрукарських процесів виготовлення книг у твердій палітурці.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 16, 24, 35, 40, 41.

Змістовий модуль 4. СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ

Семінарське заняття 7. Структура собівартості поліграфічного виготовлення видавничої продукції (2 год.).

1. Витрати на основні матеріали.
2. Витрати на допоміжні матеріали.
3. Витрати на поліграфічне виконання.
4. Загальновиробничі витрати.
5. Втрати через брак.
6. Комерційні витрати.

Питання для дискусії:

Складові собівартості виготовлення видавничої продукції.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 17, 20, 24, 25, 28, 34, 36.

Практичне заняття 4. Методика обрахунку основних матеріалів на виконання поліграфічного замовлення (2 год.).

1. Найбільш вживані у книговиданні види паперу та кртону.
2. Друкарські форми.
3. Технологічні потреби.
4. Визначення необхідної кількості паперу в аркушах (в тонах) на виготовлення блока видання.
5. Визначення витрат на виготовлення палітурки видання.

Базова література: 11, 12, 13.

Додаткова література: 17, 20, 24, 25, 28, 34, 36.